

IŠORINIŲ EKSPERTŲ SIŪLYMAI FIZINIO UGDYMO BENDRAJAI PROGRAMAI TOBULINTI

Skelbiame siūlymų, gautų atnaujintos pradinio ir pagrindinio ugdymo fizinio ugdymo bendrosios programos 2020-12-14 d. projektui, apibendrinimą. Dėkojame už gautus siūlymus. Juos gavome iš Lietuvos sporto universiteto, Lietuvos tautinio olimpinio komiteto, Lietuvos etnininės kultūros ugdytojų sąjungos, Lietuvos moksleivių sąjungos, Utenos rajono pradinio ugdymo mokytojų metodinio būrelio organizacijų ir 6 pavienių asmenų.

Eil. Nr.	Pasiūlymas	Atsižvelgta/Neatsižvelgta	Pagrindimas, kodėl neatsižvelgta
1.	Pažinimo ir emocinė kompetencijos pateikiamos nekorektiškai, nes į pažinimo kompetenciją įrašomas tik emocinis atsparumas (kodėl dingo fizinis ir protinis atsparumas?), o iš emocinės kompetencijos dingo emocijų raiškos ir valdymo įgūdžių ugdymas. Todėl siūlau koreguoti dalies „3. Kompetencijų ugdymas dalyku“ kai kuriuos punktus: 4.1. Pažinimo kompetencija:... taikant savistabos ir savikontrolės – įsisąmoninto dėmesingumo, psichologinio atsparumo stiprinimo ~~emocinio atsparumo, atsipalaidavimo, streso atpažinimo ir valdymo~~ pratimus; ugdant mokinių motyvaciją ir gebėjimus bendrauti, kilniai elgtis, garbingai rungtyniauti, laikytis saugaus elgesio taisyklių, tausoti savo ir kitų sveikatą bei gamtą.	ATSIŽVELGTA. Programoje pataisyta. Iš teksto išbraukta „emocinio atsparumo, atsipalaidavimo, streso atpažinimo ir valdymo“.	
2.	4.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija taip: Fizinio ugdymo pamokose mokiniai formuojasi taisyklingus fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos įpročius; ugdosi konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo, žaidžiant su kitais bei konfliktų, kylančių sportinių užsiėmimų ar varžybų metu, valdymo įgūdžius; ugdosi emocijų raiškos ir valdymo įgūdžius ; mokosi išsikelti asmeninio ir komandinio tobulėjimo tikslus, jų siekti ir stebėti pažangą; ugdosi supratimą, kad kiekvienas bendruomenės narys gali tobulėti individualiai ir grupėje, kad kiekvieno sprendimas daro įtaką asmeninei ir kitų gerovei.	ATSIŽVELGTA. Programoje pataisyta. Kompetencija papildyta „ugdosi emocijų raiškos ir valdymo įgūdžius“.	
3.	4.4. Pilietiškumo kompetencija taip: Per fizinio ugdymo veiklas mokiniai ugdosi gebėjimą prisiimti atsakomybę už savo veiklą ir jos rezultatus bendruomenėje, šalyje ir	ATSIŽVELGTA. Programoje pataisyta. Empatiją keisti tolerancija.	

	<p>pasaulyje bei tolerancija kitokiai nuomonei, požiūriui, gyvenimo veiklos būdui.</p> <p>Šiuo atveju empatijos - jausmo išgyvenimo ir jausmo perdavimo nereikia (tai yra nerealų išugdyti, nes išugdyti toleranciją kitokiai pasaulėžiūrai, gyvenimo būdui, elgesiui ir papročiams ir tai jau nėra taip paprasta).</p> <p>Palyginkime:</p> <p>Empatija yra gebėjimas įsijausti į kito padėtį, emocinę būseną, tiesiogiai suprasti kito jausmus; altruizmo pagrindas.</p> <p>Tolerancija, pakanta –terminas, reiškiantis pakantumą kitokiai pasaulėžiūrai, gyvenimo būdui, elgesiui ir papročiams.</p>		
4.	<p>4.6. Komunikavimo kompetencija {Fizinio ugdymo pamokose mokiniai mokosi bendrauti ir bendradarbiauti, keistis informacija, taikyti komunikavimo priemonių ir formų įvairovę, pasirinkti ir vartoti verbalines ir neverbalines raiškos priemones ir formas (ženklus, gestus, kūno kalbą, garsus ir kt.) bei informacijos perteikimo, gavimo ir supratimo būdus} iš viso dubliuoja punktą 4.2. Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija, nes ten parašyta: ugdosi konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo, žaidžiant su kitais bei konfliktų, kylančių sportinių užsiėmimų ar varžybų metu, valdymo įgūdžius. Juk komunikavimo kompetencija yra vienas iš socialinės kompetencijos komponentų.</p>	NEATSIŪVELGTA.	Tokia kompetencijų struktūra pateikta Kompetencijų apraše ir yra vienoda visų mokomųjų dalykų bendrosiomis programomis.
1.	<p>3 skyriuje (Kompetencijų ugdymas dalyku), 4.1. Pažinimo kompetencija, atkreipti dėmesį į motyvacijos svarbą pažinimo kompetencijos ugdymui. Motyvacija yra viena iš fizinio raštingumo modelio ir koncepcijos svarbių sudėtinių dalių, kuri turi didelę įtaką mokinių pažinimo kompetencijos ugdymui.</p>	NEATSIŪVELGTA.	Motyvacijos svarba pažinimo kompetencijoje atsiskleidžia <...> taikant savistabos ir savikontrolės – įsisąmoninto dėmesingumo, psichologinio atsparumo stiprinimo pratimus; ugdant mokinių motyvaciją ir gebėjimus bendrauti, kilniai elgtis, garbingai rungtyniauti, laikytis saugaus elgesio taisyklių, tausoti savo ir kitų sveikatą bei gamtą.
2.	<p>3 skyriuje (Kompetencijų ugdymas dalyku), 4.6. Komunikavimo kompetencija, papildyti kompetencijos raišką: „priimti kitų nuomonę, ją išklausti, pasiekti bendrus susitarimus“.</p>	ATSIŪVELGTA. Programoje pataisyta. Komunikavimo kompetencija, papildyta teiginiu:	

		„priimti kitų nuomonę, ją išklausti, pasiekti bendrus susitarimus“.	
3.	<p>Skyriuje (Pasiiekimų raida), C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilutę formuluoti taip:</p> <p>1-2 klasė. C4. Supranta olimpinį žaidynių sąvoką.</p> <p>3-4 klasė. C4. Apibūdina, kas yra olimpinės žaidynės. Žino pagrindines olimpines vertybes.</p> <p>5-6 klasė. C4. Atpažįsta, apibūdina ir su mokytojo pagalba geba įvardyti olimpines vertybes praktikoje. Atpažįsta kilnų elgesį.</p> <p>7-8 klasė. C4. Įsisavina olimpines vertybes. Kilniai elgiasi rungtyniaudami ir praktinių užsiėmimų metu.</p> <p>9-10 klasė. C4. Laikosi olimpinės vertybių ir kilnaus elgesio kodekso rungtynių metu. Puoselėja olimpines vertybes ir kasdieniame gyvenime.</p>	<p>ATSIŽVELGTA. Pasiiekimų raidoje C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilučių visose centruose formuluotės pataisytos. Aktyvieji veiksmožodžiai derinami, atsižvelgiant BP vadovą.</p>	
4.	<p>6 skyriuje turinį, susijusį su olimpinės vertybių ugdymu ir mokymu apie olimpinį judėjimą bei olimpizmo filosofiją pritaikyti atsižvelgiant į pateiktus pasiekimo raidos siūlymus.</p>		<p>Laukiama siūlymą pateikusio asmens pasiūlymų.</p>
5.	<p>8 skyriuje (Pasiiekimų lygių požymiai), 1-2 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilutę formuluoti taip:</p> <p>I - C 4.1. Mokytojo padedamas susipažįsta su olimpinėmis žaidynėmis.</p> <p>II - C4.2. Susipažįsta su olimpinės žaidynių pagrindinėmis sporto šakomis.</p> <p>III - C4.3. Aptaria Lietuvos sportininkų dalyvavimą olimpinėse žaidynėse.</p> <p>IV - C4.4. Apibūdina olimpines žaidynes. Susipažįsta su olimpiniais principais.</p>	<p>ATSIŽVELGTA. Pasiiekimų lygių požymiuose, 1-2 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilučių formuluotės pataisytos. Aktyvieji veiksmožodžiai derinami, atsižvelgiant BP vadovą.</p>	
6.	<p>8 skyriuje (Pasiiekimų lygių požymiai), 3-4 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilutę formuluoti taip:</p> <p>I - C 4.1. Mokytojo padedamas su olimpinėmis vertybėmis.</p> <p>II - C4.2. Aptaria olimpinės vertybių sampratą.</p> <p>III - C4.3. Mokytojo padedamas paaiškina, kas yra olimpinės vertybės.</p> <p>IV - C4.4. Apibūdina, kas yra olimpinės vertybės ir ką jos reiškia.</p>	<p>ATSIŽVELGTA. Pasiiekimų lygių požymiuose, 3-4 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilučių formuluotės pataisytos. Aktyvieji veiksmožodžiai derinami, atsižvelgiant BP vadovą.</p>	
7.	<p>8 skyriuje (Pasiiekimų lygių požymiai), 5-6 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilutę formuluoti taip:</p> <p>I - C 4.1. Mokytojo padedamas mokosi apie olimpinės vertybių ir kilnaus elgesio svarbą.</p>	<p>ATSIŽVELGTA. Pasiiekimų lygių požymiuose, 5-6 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilučių formuluotės pataisytos. Aktyvieji</p>	

	<p>II - C4.2. Atpažįsta olimpinės vertybes ir kilnų elgesį pamokų metu.</p> <p>III - C4.3. Paaiškina ir diskutuoja, kaip vadovautis olimpinėmis vertybėmis ir elgtis kilniai savo gyvenime.</p> <p>IV - C4.4. Su mokytojo pagalba taiko olimpinės vertybes ir kilnų elgesį. Gali apibūdinti, kas yra kilnus elgesys.</p>	veiksmažodžiai derinami, atsižvelgiant BP vadovą.	
8.	<p>8 skyriuje (Pasiiekimų lygių požymiai), 7-8 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilutę formuluoti taip:</p> <p>I - C 4.1. Aptaria olimpinių žaidynių, olimpinių vertybių ir patriotiškumo ugdymo galimybes, diskutuoja.</p> <p>II - C4.2. Apibūdina olimpinių žaidynių, olimpinių vertybių ugdymo galimybes. Pastebi kilnaus elgesio apraiškas.</p> <p>III - C4.3. Paaiškina olimpinių žaidynių, olimpinių vertybių ir kilnaus elgesio ugdymo galimybes.</p> <p>IV - C4.4. Įsisavina olimpinės vertybes. Taiko kilnaus elgesio principus. Visa tai pritaiko organizuodami ir dalyvaudami aktyviose veiklose.</p>	ATSIŽVELGTA. Pasiiekimų lygių požymiuose, 7-8 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilučių formuluotės pataisytos. Aktyvieji veiksmažodžiai derinami, atsižvelgiant BP vadovą.	
9.	<p>8 skyriuje (Pasiiekimų lygių požymiai), 9-10 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilutę formuluoti taip:</p> <p>I - C 4.1. Apibūdina olimpinio judėjimo sampratą ir olimpizmo vaidmenį asmenybės formavimosi procese.</p> <p>II - C4.2. Aptaria ir diskutuoja olimpizmo vaidmenį asmenybės formavimo procese.</p> <p>III - C4.3. Apibūdina olimpinio judėjimo, olimpinių vertybių vaidmenį asmenybės formavimo procese. Kilniai elgiasi ir garbingai rungtyniauja.</p> <p>IV - C4.4. Puoselėja olimpinės vertybes ir kilniai elgiasi savo gyvenime.</p>	ATSIŽVELGTA. Pasiiekimų lygių požymiuose, 9-10 klasė, C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas, C4 eilučių formuluotės pataisytos. Aktyvieji veiksmažodžiai derinami, atsižvelgiant BP vadovą.	
1.	<p>Etnokultūrinių sportinių tradicijų pažinimo atžvilgiu pateikiamas gana klaidinantis įvardijimas, pateikiant bendroje formuluotėje „judrieji, didaktiniai, etnografiniai, imitaciniai ir intelektiniai žaidimai“. Tačiau vadinamieji „etnografiniai“ žaidimai (arba tradiciniai, tautiniai žaidimai, etnosportas) taip pat yra tiek judrieji, tiek didaktiniai, tiek imitaciniai, tiek intelektiniai.</p>	NEATSIŽVELGTA.	<p>Programoje klasifikuojant žaidimus vadovaujamos profesorės N. Grinevičienės (2006) žaidimų klasifikacija: judrieji, didaktiniai ir tradiciniai (liaudies) žaidimai. Grinevičienė, N. (2006). Vaikų žaidimai darželyje ir namie. Šviesa, Vilnius.</p>
2.	<p>Fizinio ugdymo programą turėtų būti įtrauktas išsamesnis etnosporto pažinimas, panaudojant tradicinius žaidimus įvairaus amžiaus</p>	ATSIŽVELGTA. Plačiau etnosporto pažinimas, panaudojant tradicinius žaidimus įvairaus amžiaus	

	moksleiviams, kad jie galėtų juos žaisti ne tik mokykloje, bet ir savo laisvalaikiu, taip tęsdami šių žaidimų tradicijas.	moksleiviams, bus atkleidžiamas metodinėse rekomendacijose, atsižvelgiant į mokinių amžių ir saugos reikalavimus pamokoje. Pažymima, kad kiekviena mokykla žaidimus pasirinks pagal savo tradicijas, infrastruktūros galimybes ir etnografinį regioną. Mokykla laisva rinktis.	
3.	Pasiekimai, didėja nuo 1-os iki 10-os klasės labai nežymiai (žr. „Pasiekimų raidos“ lentelėje C1): 1–2 klasių mokiniai juos žaidžia tik padedami mokytojo; 3-4 klasių – žaidžia padedami mokytojo jau pagal taisykles; 5-6 klasių – žaidžia pasirinktus žaidimus, pastebi ir taiso pasitaikančias klaidas; 7-8 klasių – žaidžia žaidimus, paaiškina taisykles ir taiko jas praktikoje; 9-10 klasių – žaidžia žaidimus, paaiškina jų taisykles ir teisėjauja.	NEATSIŽVELGTA.	Laikomasi bendros, vieningos programos logikos – nuo paprasto prie sudėtingo. Gebėjimai ugdomi spiraliniu principu, atsižvelgiama į kiekvieno mokinio fizinio pajėgumą, sveikatą.
4.	Programos struktūra. Programoje itin ryškus individualus asmeninis fizinio ugdymo pobūdis: jis išryškėja jau 1-osios ir 2-osios pasiekimų sričių pavadinimų ir pasiekimų įvardijimuose. Tačiau dauguma žaidimų pasižymi socialinėmis bendravimo ir bendradarbiavimo ugdymo ypatybėmis (ypač tradiciniai žaidimai). Su šių ypatybių ugdymu susiję pasiekimai kažkodėl nurodyti tik 3-ios pasiekimų srities, skirtos pažinimui, C5 dalyje: mokiniai formuojasi bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius (juos demonstruoja, apibūdina, supranta ir pan.). Siūlytina išskirti atskirą pasiekimų sritį, skirtą bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių formavimuisi.	NEATSIŽVELGTA.	Bendravimas ir bendradarbiavimas formuojamas visose trijose pasiekimų srityse, o akcentas - C pasiekimų „Žaidimų ir sporto šakų pažinimas“ srityje. Bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžiai taip pat atskleidžiami Sveikatos ugdymo, dorinio, pilietiškumo ir kt. bendrosiose programose.
5.	Fizinio ugdymo tikslai ir uždaviniai. Tiek pradiniam, tiek pagrindiniam ugdyme suformuluotas tikslas neapima pažinimo, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių formavimo siekio, apsiribojama vien sąlygų sudarymu fizinės saviugdos, fizinio aktyvumo, judėjimo įgūdžiams formuoti. Atitinkamai pernelyg siaurai formuluojami ir programos uždaviniai.	NEATSIŽVELGTA.	Pažinimo, bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžių formavimas atsiskleidžia per kompetencijas ir mokymosi turinį.
6.	Kompetencijų ugdymas dalyku. Pažinimo kompetencija didžiaja dalimi susiaurinama tik iki savęs pažinimo, per mažai dėmesio tenka sporto tradicijų pažinimui. Kūrybiškumo kompetencijos apibūdinime visiškai neminimi žaidimai, kai jie yra puiki priemonė ugdyti kūrybiškumą.	NEATSIŽVELGTA.	Pažinimo kompetencijoje sporto tradicijų pažinimas atsiskleidžia per netradicinio fizinio ir kitas aktyvumo formas.

	Pilietiškumo ir kultūrinės kompetencijų apibūdinimai pagal turinį mažai kuo tarpusavyje skiriasi, niekur neužsimenama apie savo šalies sportinių tradicijų pažinimą, pagal UNESCO Nematerialaus kultūros paveldo konvenciją tradicinių žaidimų priskyrimą nematerialiajam kultūros paveldui.		Atskleidžiant kūrybiškumo, pilietiškumo ir kultūrinės kompetencijų ugdymą dalyku, remiamasi Kompetencijų aprašu, kaip pagrindu, nesismulkinant iki temų, šiuo atveju „šalies sportinių tradicijų“.
7.	Pasiekimų sritys. Apie tradicinius žaidimus užsiminta tik padaluje „4.3. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas“, neaiškiai įvardijant etnografinius žaidimus šalia judriųjų, didaktinių, imitacinių ir intelektinių žaidimų (žr. aukščiau Bendrosios pastabos).	NEATSIŽVELGTA.	Programoje klasifikuojant žaidimus vadovaujamės profesorės N. Grinevičienės (2006) žaidimų klasifikacija: judrieji, didaktiniai ir tradiciniai (liaudies) žaidimai. Grinevičienė, N. (2006). Vaikų žaidimai darželyje ir namie. Šviesa, Vilnius.
8.	Pasiekimų raida. Bendrosiose pastabose jau minėta, kad C1 padaluje įvardyta pasiekimų raida neatitinka moksleivių skirtingo amžiaus ypatumų – ši pastaba tinka ir kitoms šio skyrelio padaloms.	NEATSIŽVELGTA.	Laikomasi bendros, vieningos programos logikos – nuo paprasto prie sudėtingo. Gebėjimai ugdomi spiraliniu principu, atsižvelgiama į kiekvieno mokinio fizinio pajėgumą, sveikatą.
9.	Mokymosi turinys. Prie visų klasių kategorijų mokymosi turinio paminėti „etnografiniai“ žaidimai padaluje C. Žaidimų ir sporto šakų pažinimas: pvz., 1-2 kl. koncentre mokiniai „susipažįsta su pagrindiniais judriųjų, didaktinių, etnografinių, imitacinių ir intelektinių žaidimų veiksmis“. Tačiau Bendrosiose pastabose jau minėta, kad „etnografiniai“ žaidimai taip pat yra judrieji, didaktiniai, imitaciniai, intelektiniai, be to, dar komandiniai, jėgų išbandymo ir kt. Kita vertus, labai svarbu tradicinius žaidimus skirtingoms amžiaus grupėms taikyti pagal skirtingą jų sudėtingumo pobūdį. Svarbiausia, kad moksleiviai tradicinius žaidimus įtrauktų į savo laisvalaikį. Rekomenduotina į vyresnių moksleivių mokymo turinį įtraukti supažindinimą su Lietuvos nematerialaus kultūros paveldo sąvade esančiomis tradicinėmis ristynėmis, ritiniu („Ripka“), žaidimu „Kyla“ ir kitais žaidimams, kuriuos populiarina Lietuvos etnosporto komitetas.	Atsakyta 1 ir 2 pastaboje.	

1.	Didesnį dėmesį skirti Sveikatos ir fizinio ugdymo programos įgyvendinimo kokybės užtikrinimui, naujų mokymosi platformų, metodinės medžiagos kūrimui, kurios atlieptų Lietuvoje vyraujančią geografinę, vertybinę padėtį.	ATSIŽVELGTA. Pritariame, kad reikia skirti didesnį dėmesį Sveikatos ir fizinio ugdymo programos įgyvendinimo kokybės užtikrinimui, naujų mokymosi platformų, metodinės medžiagos kūrimui, kurios atlieptų Lietuvoje vyraujančią geografinę, vertybinę padėtį, tačiau nurodytus pokyčius vykdyti – ne bendrųjų programų rengėjų kompetencijai.	
2.	Mokymosi turinys, 5-6 klasės	ATSIŽVELGTA. Pasiūlymai perduoti BP projektus pilotuojančioms mokykloms.	
2.1.	<i>Asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda</i> Pasiūlymas: vertėtų įtraukti šiuos punktus:		
	Mokosi stebėti savo fizinį aktyvumą ir pažangą.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje siūlymas atsispindi pasiekimuose: „Nustato ir įvertina savo fizinį pajėgumą. Mokytojo padedamas jį analizuoja“, „Sąmoningai būna fiziškai aktyvus po pamokų“.
	Išmoksta valdyti savo fizinę jėgą ir ją išnaudoja kuo naudingiau.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje siūlymas atsispindi pasiekime „Geba taikiai spręsti konfliktus, kylančius sportinių užsiėmimų ar varžybų metu“.
	Sugeba paaiškinti sveikos konkurencijos sąvoką ir kuo ji padeda tobulėti.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje siūlymas atsispindi pasiekime „Moka apibūdinti, kas yra kilnus elgesys ir garbingas rungtyniavimas“.
	Nagrinėja saugaus elgesio taisykles, sportuojant įvairiose aplinkose, erdvėse, skirtingu metų laiku.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje nurodyta pasiekimuose „Nagrinėja saugaus elgesio taisykles sportuojant įvairiose aplinkose ir erdvėse“. Pasiekimas „Skirtingu metų laiku“ nurodomas 7-8 klasės mokymosi turinyje.
2.2.	<i>Judamųjų gebėjimų formavimasis</i> Pasiūlymas: vertėtų įtraukti šiuos punktus:		

	Ugdomas taisyklingas sportavimas bei traumų išvengimas.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje nurodyta pasiekimų raidoje ir mokymosi turinyje - „Laikosi taisyklingos laikysenos, ...taisyklingo kvėpavimo, ... saugaus elgesio...“
	Mokytojui padedant, išmoksta treniruočių sekos, kurios lavina tam tikrą gebėjimą.	NEATSIŽVELGTA.	Visa programa paremta gebėjimų ugdymu ir vieninga logika – nuo paprasto, link sudėtingo.
2.3.	<i>Žaidimų ir sporto šakų pažinimas</i> Pasiūlymas: vertėtų pridėti: Mokosi teisingai išnaudoti savo sugebėjimus komandos naudai bei mokosi įvairių sporto šakų taisyklių, jų pritaikymo praktikoje.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje siūlymas atsispindi pasiekimuose: „Geba konstruktyviai bendrauti ir bendradarbiauti žaidžiant su kitais“ ir „Mokosi individualių ir komandinių sporto šakų technikos elementų skirtumų, taktikos veiksmų“.
3.	Mokymosi turinys, 7–8 klasės <i>Asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda</i> Pasiūlymas: vertėtų pridėti:		
	Moka sudaryti mokymosi ir poilsio režimo (dienotvarkės) planą.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje siūlymas atsispindi pasiekime „Mokosi laikytis mokymosi ir poilsio režimo“, o dienotvarkės planą mokosi sudaryti 5-6 klasėje.
	Sugeba paaiškinti sveikos konkurencijos sąvoką ir kuo ji padeda tobulėti.	NEATSIŽVELGTA.	Kartojasi, atsakyta 2.1 pastaboje.
3.1.	<i>Judamųjų gebėjimų formavimasis</i> Pasiūlymas: vertėtų pridėti: Taiko mankštos (treniruotės) pratimų komplekso struktūrą: atlieka apšilimą, vykdo intensyvią fizinę veiklą bei atlieka atvėsimą.	NEATSIŽVELGTA.	Programoje siūlymas atsispindi 5-6 klasės pasiekime „Susipažįsta su mankštos (treniruotės) pratimų komplekso struktūra: apšilimu, pagrindine dalimi – intensyvia fizine veikla ir atvėsimu. Kartu su mokytoju šia struktūra vadovaujasi“.
3.2.	<i>Žaidimų ir sporto šakų pažinimas</i> Pasiūlymas: vertėtų pridėti:		
	Moka teisingai išnaudoti savo sugebėjimus komandos naudai.	Atsakyta 2.3 pastaboje.	
	Moka skirtingų sporto šakų taisykles bei jas pritaiko praktikoje.	Atsakyta 2.3 pastaboje.	
4.	Mokymosi turinys, 9–10 klasės	Atsakyta 2.1 pastaboje.	

4.1.	<i>Asmens sveikatos stiprinimas ir fizinė saviugda</i> Pasiūlymas: vertėtų įtraukti: Moka paaiškinti sveikos konkurencijos sąvoką ir kuo ji padeda tobulėti.		
4.2.	<i>Judamųjų gebėjimų formavimas</i> Pasiūlymas: vertėtų pridėti: Taiko mankštos (treniruotės) pratimų komplekso struktūrą: atlieka apšilimą, vykdo intensyvią fizinę veiklą bei atlieka atvėsimą.	Atsakyta 3.1 pastaboje.	
4.3.	<i>Žaidimų ir sporto šakų pažinimas</i> Pasiūlymas: vertėtų pridėti:		
	Moka teisingai išnaudoti savo sugebėjimus komandos naudai.	Atsakyta 2.3 pastaboje.	
	Moka skirtingų sporto šakų taisykles bei jas pritaiko praktikoje.	Atsakyta 2.3 pastaboje.	
5.	Pasiekimų lygių požymiai A5.1 Bendrais bruožais paaiškina kas sveika ir nesveika. Pasiūlymas: reikėtų konkrečiai paaiškinti, ką reiškia sveika ir nesveika, kokia tema yra aktualizuojama (maistas, netinkami įpročiai ar pan.)	ATSIŽVELGTA. Tai bus paaiškinta Metodinėse rekomendacijose.	
1.	<i>Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos</i> kompetencijos aprašyme labiausiai išryškinti socialinis ir sveikos gyvensenos aspektai; emocinis – mažiau. Galima būtų „pastiprinti“.	ATSIŽVELGTA. <i>Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos</i> kompetencijos aprašyme emocinis aspektas atsispindi teiginyje „pažįsta ir valdo savo emocijas ir elgesį“. Fizinio ugdymo pamokose mokiniai formuojasi taisyklingus fizinio aktyvumo ir sveikos gyvensenos įpročius; pažįsta ir valdo savo emocijas ir elgesį ; ugdomi konstruktyvaus bendravimo ir bendradarbiavimo, žaidžiant su kitais bei konfliktų, kylančių sportinių užsiėmimų	

		<p>ar varžybų metu, valdymo įgūdžius; mokosi išsikelti asmeninio ir komandinio tobulėjimo tikslus, jų siekti ir stebėti pažangą; ugdomi supratimą, kad kiekvienas bendruomenės narys gali tobulėti individualiai ir grupėje, kad kiekvieno sprendimas daro įtaką asmeninei ir kitų gerovei.</p>	
2.	<p>Galbūt vertėtų <i>Pilietiškumo</i> kompetencijos aprašymą papildyti nuostata rūpintis asmenine sveikata (sveikas žmogus yra aktyvus, darbingas, atsakingas pilietis).</p>	<p>ATSIŽVELGTA. Nuostata „rūpintis asmenine sveikata (sveikas žmogus yra aktyvus, darbingas, atsakingas pilietis)“ atspindi <i>Socialinės, emocinės ir sveikos gyvensenos</i> kompetencijos aprašyme, taip pat pasiekimų srityje „Asmens sveikatos ugdymas ir fizinė saviugda“.</p>	
3.	<p>Labai svarbu, kad keliamas negalią turinčių žmonių fizinio aktyvumo klausimas. Tačiau gal vertėtų „sustiprinti“ empatijos, tarpusavio pagalbos, valios reikšmę, rutuliojant šį programos turinio aspektą? P.S. Dėl „žmonių, turinčių negalią“ sąvokos – gal vertėtų paieškoti sinonimo neakcentuojančio NEGALIOS.</p>	<p>ATSIŽVELGTA. Empatija, tarpusavio pagalba atspindi <i>Pilietiškumo</i> kompetencijos aprašyme, taip pat pasiekimų raidoje ir mokymosi turinyje.</p> <p>Lietuvos parolimpinio komiteto generalinio sekretoriaus Pauliaus Kalvelio atsakymas: „Mes apie tai daug jau kalbame su VLKK, tačiau galutinio sprendimo dar neturime. Šiaip džiaugiamės, kad jau naudojama „asmenys su negalia“, arba „žmonės su negalia“, o ne</p>	

		„neįgalieji“. Šiaip galima palikti formuluotę tokią, kokia ji yra”.	
3.	Pradinių klasių <i>Pasiekimų raidos</i> aprašymai neretai orientuoti į teorinius aspektus, nelabai orientuoti į nuostatų formavimą. <i>Pvz.: Įvardija taisyklingos laikysenos ir taisyklingo kvėpavimo atliekant pratimus požymius; Paaiškina, kaip reikia laikytis saugaus elgesio taisyklių fiziškai aktyvioje veikloje.</i>	ATSIZVELGTA. Nuostatos formuojamos, kai asmuo įgyja žinių, turi supratimą, po to ugdomas gebėjimas, šiuo atveju nuo „sužino, įvardina, paaiškina“ iki „sąmoningai, sistemingai, niekieno nepadedamas laikosi“. Aktyvieji veiksmazodžiai derinami, atsižvelgiant BP vadovą.	
4.	Mokymosi turinio (ypač pradinių klasių) atitikimą amžiaus tarpiniams <i>Pvz. 1-2 kl. Diskutuoja apie teigiamą fizinio aktyvumo poveikį sveikatai. <...>; Diskutuoja apie mokymosi ir poilsio režimą ir jo įtaką sveikatai. <...></i> Ar 1-2 klasių mokiniai jau turi pakankamus diskutavimo įgūdžius?	ATSIZVELGTA. Pataisyta: „Aptaria teigiamą fizinio aktyvumo poveikį sveikatai“. „Aptaria mokymosi ir poilsio režimą ir jo įtaką sveikatai“.	
5.	Pasiekimų lygių požymių aprašymai (pozityvi nuostata): pvz. B1.1 <...> <i>netiksliai atlieka ir daro grubias klaidas atlikdamas mokytojo demonstruojamus judesius <...></i> Ar „koduojame“ grubias klaidas pasiekimų lygyje (kad ir slenkstinio)? Pasiekimų lygių požymių aprašymai (atitikmuo lygiui): pvz.: C1.4 <i>Mokytojo padedamas žaidžia nesudėtingus judriuosius, didaktinius, etnografinius, imitacinius ir intelektinius žaidimus. Ar aukščiausiam pasiekimų lygiui dar turėtų būti reikalinga mokytojo pagalba?</i>	ATSIZVELGTA. Pataisyta: „netiksliai atlieka ir daro ryškias klaidas atlikdamas mokytojo demonstruojamus judesius“. Pataisyta: C1.4 Žaidžia nesudėtingus judriuosius, didaktinius ir tradicinius (liaudies) žaidimus.	
6.	Pasiekimų lygių požymių aprašymai (skirtumai tarp lygių): pvz. B2.3 <i>Įvardija žmogaus pagrindines ir smulkesnes kūno dalis ramybės metu ir B2.4 Įvardija žmogaus pagrindines ir smulkesnes kūno dalis ramybės ir fizinės veiklos metu. Esmė, kad įvardija pagrindines ir smulkesnes kūno dalis. O ar nuo to, kad tas pačias dalis įvardys fizinės veiklos metu pakils pasiekimų lygis?</i> Pasiekimų lygių požymių aprašymai (skirtumai tarp lygių): pvz. A3.3 <i>Demonstruoja gebėjimą kontroliuoti kūno laikyseną ir taisyklingą kvėpavimą ir A3.4 Kontroliuoja kūno laikyseną ir taisyklingą kvėpavimą. Ar demonstruojamas gebėjimą kontroliuoti nekontroliuoja? Esminis</i>	ATSIZVELGTA. Pataisyta: B2.4 „Įvardija kurios kūno dalys dirba krūvio metu“. „Demonstruoja gebėjimą kontroliuoti...“ – pagrindinis pasiekimų lygis, „Kontroliuoja“, vadinasi, pats sąmoningai, niekieno	

	<u>skirtumas? Ar gebėjimas be nuostatos tą daryti laikytinas pagrindiniu lygiu?</u>	nepadedamas tai daro – aukštesnysis lygis.	
7.	Kur kalbama apie aplinkas: salė, aikštynas, parkas, miškas (p. 11, 12, 13, 16...) siūlau palikti nebaigtinį sąrašą, nes tai gali būti baseinas, darbo vieta ir t.t.	ATSIZVELGTA. Pataisyta: „salėje, aikštyne, parke, miške etc.“	
1.	3- 4 klasės pasiekimų požymių lygių aprašuose per aukštai iškelta kartelė: C4.4 Apibūdinti kas yra Olimpines vertybės ir tautinė savigarba. B1.4. Paaiškina koordinuotų judesių svarbą, koordinuotai juos atlieka vietoje ir judant erdvėje: greitai keičiant judesių kryptį ir spartą. Tiksliai ir ritmingai derina paprastosios ir tiksliosios motorikos (judėjimo) būdus su muzika.	ATSIZVELGTA. Teksto formuluotės suderintos su Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu. Pataisyta: „Paaiškina koordinuotų judesių svarbą ir koordinuotai juos atlieka vietoje ir judant. Ritmingai derina paprastosios ir tiksliosios motorikos (judėjimo) būdus su muzika“.	
2.	Abejojame, ar nereikalinga išsami olimpinių žaidynių istorija.	ATSIZVELGTA. Olimpinių žaidynių istorija atskleidžiama mokymo turinyje. Teksto formuluotės suderintos su Lietuvos tautiniu olimpinio komitetu.	
3.	Perteklius teorinių temų, vaikams reikalingas fizinis aktyvumas.	ATSIZVELGTA. Nuostatos formuojamos, kai mokinys įgiją žinių, turi supratimą, po to ugdomi gebėjimai, t.y. nuo „sužinojau, išmokau“ iki „sąmoningai, sistemingai, niekieno nepadedamas taikau, veikiu“. Teorinės žinios integruotos ir bus perduodamos veiklos „eigoje“. SEU pamokoje bus dedami teoriniai pagrindai, FU pamokoje per praktinę, fizinę veiklą įtvirtinami. SEU - įgūdžio formavimas, o fiziniame ugd. – įgūdžio įtvirtinimas per fizinę veiklą.	

4.	Kalbant apie sveiką mitybą (ar mitybos piramidę) ir vaikų daromus pasirinkimus, reikėtų turėti galvoje, kad jie valgo tai, ką perka ir gamina jų tėvai.	ATSIŽVELGTA. Pritariame.	
5.	Kai kurios temos (pvz. alkoholis ar rūkymas) yra nagrinėjamos pasaulio pažinimo pamokose, reikia peržiūrėti, kad nesidubliuotų fiziniame ugdyme.	NEATSIŽVELGTA.	Įvairių mokomųjų dalykų bendrosiose programose yra skirtingi temų atsikartojimų integralūs kontekstai, atsižvelgus į amžių ir raidą. Raktiniai žodžiai turi/gali kartotis.
6.	Pasigedome, kad nebėra išskirtos sporto šakos.	ATSIŽVELGTA. Pažymima, kad kiekviena mokykla žaidimus pasirinks pagal savo tradicijas, infrastruktūros galimybes, regioną. Sporto šakų įvairovė bus atskleista metodinėse rekomendacijose, atsižvelgiant į mokinių amžių ir saugos reikalavimus pamokoje. Neišskirti konkrečių sporto šakų, taip pat siūlė prof. dr. Arūnas Emeljanovas, Lietuvos sporto universitetas, 2020-10-09.	
7.	Nereikia reikalauti iš vaikų, kad žinotų kūno dalis, ar raumenų grupes, kurios dirba atliekant fizinius pratimus.	NEATSIŽVELGTA.	Vaikas turi žinoti kurios jo kūno dalys veiklos metu dirba, ką jis mankština (pvz.: plaštaka, riešas alkūnė, petys, kelis, pėda). Kitaip nesupras ką pakelti, ką sunerti, ką pasukti ir t.t. Taip pat svarbu, kad jis suprastų, ką konkrečiai mankština ir stiptina (pvz.: rankų, kojų, pilvo, nugaros raumenis), o ne šiaip bėgioja, kad bėgiotų ar daro pratimus, kad darytų, tik atkartodamas mokytojo judesius.
1.	Programa atnaujinama dešimčiai metų, todėl manome, kad ji turėtų atliepti pasaulines fizinio aktyvumo politikos gaires, kurias formuoja PSO: „pasauliniu fizinio aktyvumo ir sveikatos veiksmų planu 2018–	ATSAKYMAS RENGIAMAS	

<p>2030 m. siekiama formuoti fiziškai aktyvų gyvenimo būdą bei kurti sveikesnį pasaulį“.</p> <p>Programos tikslas yra sumažinti fizinį neaktyvumą visame pasaulyje 10% iki 2025 m. ir 30% iki 2030 m. Trumpalaikiai fizinio aktyvumo ir laiko, praleidžiamo sėdint, neigiami pokyčiai įsivyravę COVID-19 pandemijos metu, gali visam laikui įsitvirtinti – dėl to padidėja vaikų nutukimo, diabeto ir širdies bei kraujagyslių ligų rizika.</p> <p>Programinės ir politinės strategijos turėtų būti nukreiptos į fizinio aktyvumo skatinimą ir laiko, praleidžiamo sėdint, mažinimą. Todėl kuriama programa turi atliepti 2030 metų moksleivių poreikius fizinės, psichinės ir socialinės gerovės kontekste ir būti suderinta su PSO formuojamomis sveikatos strategijos gairėmis.</p>		
--	--	--